

LA FOTOGRAFIA, ENTRE LA REALITAT I LA FICCIÓ

Ara gairebé tothom en fa. En un passat no massa llunyà només feien fotografies els professionals, els aficionats i algun ciutadà que ocasionalment es sentia atret per una motivació de caire entre artístic i documental. Aquesta limitació s'ha acabat d'ençà que l'aparició consolidada "del digital" permet enregistrar imatges a tort i a dret sense que existeixi cap problema d'aspecte tècnic ni econòmic. La fotografia ha assolit un domini que podem anomenar universal, vistes les facilitats que s'ofereixen a l'abast de qualsevol persona.

En aquest moment, molt important per al món de la comunicació, es comencen a definir dos vessants que, si bé no són nous, estan agafant una empenta que era impensada només fa uns pocs anys. El primer porta a reforçar, d'una manera quasi desorbitada, l'aparició de persones preocupades per acumular imatges. Hi ha facilitats per enregistrar-ne moltes, molt diverses, transcendents o intranscendents, nascudes d'unes necessitats testimoniales o pel simple plaer de captar realitats quotidianes. Un fet tan abassegador té l'avantatge inherent de proporcionar als individus espavilats la possibilitat de treballar a fons el fet fotogràfic, assolir experiència i despuntar en la captació-selecció d'imatges, convertint-se en un conreador avançat.

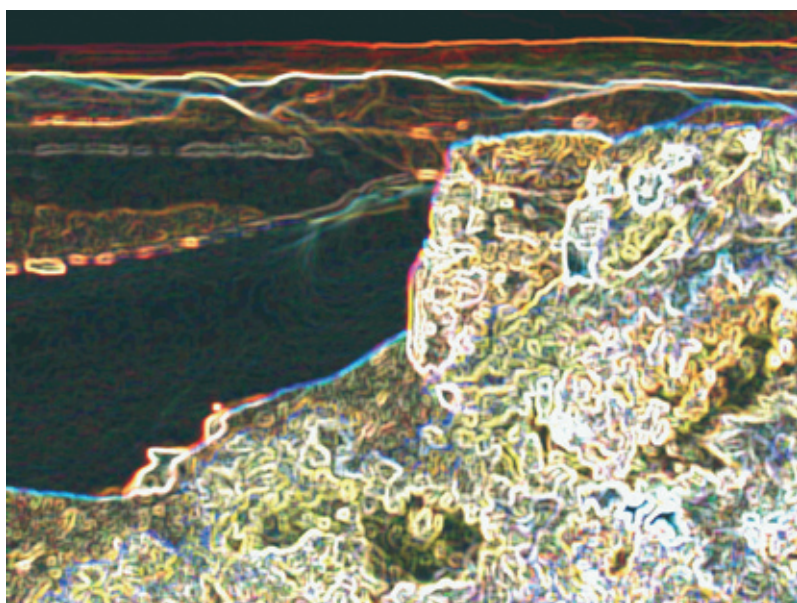
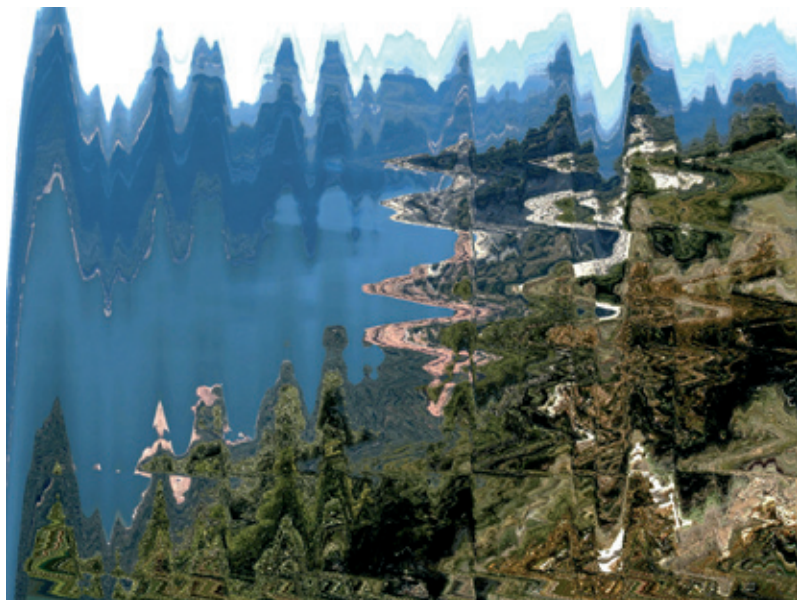
L'altre vessant el comentarem breument en aquests papers. Estem davant d'un fet molt positiu, favorable a individus creatius, imaginatius amb obertura de mires en el panorama de la imatge, que poden trobar en la tecnologia actual el desllorigador cap als àmbits que, fins ara, estaven vedats a moltes persones no especialitzades. Es tracta d'aprofitar els avantatges que la tecnologia dels sistemes informàtics digitals ens posa a les mans, amb tot un ventall de possibilitats, de caire experimental o definitiu, en el tractament de la fotografia. Els mètodes usats en el passat per fer aquestes manipulacions eren complicats o inexistents.

Deixant de banda les tècniques avançades professionals, comentarem actuacions senzilles a l'abast de la majoria. Pressuposem que es disposa d'una cambra digital, perquè ja s'ha arraconat una de "les antigues" que algú anomena "analògiques" encara que la denominació no és gens afortunada; és millor dir-ne "cambra de procediment químic".

Per poc sofisticada que sigui una màquina fotogràfica digital, en el seu menú hi trobarem un registre per modificar la imatge en el moment de ser captada. Hom pot triar l'opció normal (imatge a tot color), sèpia o negre (imatge monocolor), i variants com la solarització (efecte de colors especials) i el negatiu (colors complementaris dels reals). Altres registres actuen sobre la densitat, saturació o contrast de la captació. No ens estenem més tot fent notar que tenim unes variacions en origen, que intervien en la naturalesa de la imatge, introduint unes característiques controlades a voluntat per l'operador. Comença a manifestar-se una creativitat que val la pena d'aprofitar.

L'enregistrament a la cambra acostuma a servir, majoritàriament, per produir una imatge visible a l'ordinador o al televisor i molt sovint copiada sobre paper per guardar-la dins d'un àlbum. Si es vol ampliar aquesta fase de captació, podem fer un pas endavant en el món de la fotografia passant a l'experimentació sobre la imatge enregistrada. Cal disposar d'un PC que per començar no ha d'ésser molt sofisticat; les exigències vindran si hom vol arribar a cotes elevades de caire proper al semiprofessional. A l'ordinador introduïrem un programa de tractament de la imatge per mitjà del qual es poden fer moltes i ben diverses variacions a la imatge presa a la cambra. No donem molts noms comercials, que el mercat es cuida prou bé de divulgar, però sí que n'apuntarem un tan difós que és de domini públic: *Photoshop*.

Insistim a dir que la metodologia és molt senzilla i que la tasca reclama, això sí, una

bona dosi de dedicació, temps i paciència. Les possibilitats són immenses i les variables es fan quasi infinites, sobretot si la persona que està immersa en l'afer cerca alguna cosa més que la simple captació pura de la realitat. El primer pas per entrar en matèria serà practicar les modificacions lleugeres que milloren, personalitzant-lo, l'aspecte inicial de l'original. Hi ha uns apartats específics per introduir canvis de densitat, color, saturació, enquadrament i diverses tècniques de retoc que amb tota seguretat seran aprofitades pel buscador de solucions i que corregeixen o enriqueixen una escena. Més endavant assajarem la tirallonga de variables que la imatge base pot experimentar, convertir-la en una altra expressió gràfica molt diferent de la realitat; fent córrer la imaginació i la ment investigadora es presentaran creacions de visió singular, agosarada i diferent. En definitiva, entrarem en una altra dimensió visual farcida de transformacions, canvis, superposicions o fotomuntatges que en certs casos ens amagaran la realitat.

Quant en el primer terç del segle XIX va ser descoberta la fotografia, immediatament va ser-li atribuïda la característica de veracitat. El nou procediment era una espècie d'acta notarial gràfica, en la qual allò que es veu és allò que hi ha. Durant molts anys aquest principi va ser inamovible, encara que algun frau o mistificació s'escapessin donant una imatge mentidera. És evident que aquesta essència primària no s'ha perdut i que s'impressionen milers de fotografies de caire domèstic, científic, documental o testimonial que són representacions fidedignes. Ara bé, sense que aquesta essència original es perdi del tot, constatem que, simultàniament, existeix la manipulació-transformació que aporta noves vies enganyoses en el món de la comunicació gràfica.

Realitat-ficció, veritat-mentida... tot s'engloba en un context visual, mantingut per un equilibri primordial, que ens encamina a veure expressions genuïnes de nova creació.

Sobre la base d'una vista del puig de la Força de Tavertet i del pantà de Sau, s'han fet dues modificacions que demostren les possibilitats de canvi de la imatge real cap a d'altres expressions gràfiques. Fotos: Jordi Gumí

Jordi Gumí